Talousarvioesitys 2017
Joukkoliikenne: rahoituksen riittävyys, kipupisteet sekä kehittämistarpeet ja -mahdollisuudet

Eduskunnan liikennejaos, kuuleminen 13.10.2016

Johanna Vilkuna
Liikenneasiantuntija
Kuntaliitto

Yleistä liikenteestä

- Kuntien kannalta on toivottavaa, että perusväylänpidon rahoitus ja korjausvelan hoito kohdentuvat toimenpiteisiin, joilla asukkaiden, elinkeinojen ja myös joukkoliikenteen turvallisuus ja toimintamahdollisuudet parantuvat.
- Yksityisteiden valtionavustusten määrärahan nosto on myönteistä ja tarpeen, sillä tämäkin raha riittää vain kaikkein kiireellisimpiin kohteisiin. Bioteollisuuden kehittäminen tarvitsee vähäliikenteisiä teitä, myös yksityisteitä, joten valtion laajempi tuki yksityisteiden tason parantamiseen on välttämätön. Kunnat rahoittavat (2014) yksityisteiden hoitoa noin 30 miljoonalla eurolla vuosittain.
- Valtion osallistuminen kasvavien kaupunkiseutujen raitiotieinvestointien toteutukseen on tärkeää, jotta luodaan edellytyksiä joukkoliikenteeseen tukeutuvalle asuntotuotannolle.
- Joukkoliikennepalvelujen ostoon ja kehittämiseen esitetty määräraha on samalla tasolla kuin vuonna 2016.

Joukkoliikenne, rahoitus, kipupisteitä

- Joukkoliikenteen valtionrahoituksessa oli vuonna 2016 pudotusta lähes viidennes edelliseen vuoteen verrattuna.
- Junaliikenteen supistukset ovat aiheuttaneet monessa kunnassa suuria ongelmia ja vyöryttänyt kustannuksia kuntien maksettavaksi. Junaliikenteen palvelutason äkilliset heikennykset vievät pohjaa kuntien maankäytön kehittämishankkeilta ja elinkeinopolitiikalta.
- Joukkoliikenteen valtionrahoituksen ostovoima on jo vuosia heikentynyt. Tämä on vähentänyt ELY-keskusten järjestämää joukkoliikennettä ja kasvattanut kuntien rahoitustarpeita.

Kehittämistarpeet ja -mahdollisuudet

- Junaliikenteen tukemisessa tulisi päästä nykyistä pitkäjänteisempään ratkaisuun, vaikka junaliikennettä ollaan avaamassa kilpailulle.
- Kuntien kannalta on myös erittäin tärkeää, että ELY-keskusten joukkoliikenneresursseista huolehditaan nykyistä pitkäjänteisemmin.
- Joukkoliikenteen ja muiden henkilökuljetusten koordinointia, yhdistelyä ja toimivia matkaketjuja tulee edistää eri toimijoiden - tilaajien, tuottajien, viranomaisten ja markkinaehtoisten toimijoiden - yhteistyönä.
- Tavaraliikenteen kuljetusten yhdistely ja integroiminen muihin kuljetuspalveluihin on tärkeää erityisesti maaseudulla.

Kehittämistarpeet ja -mahdollisuudet

- Lakisääteisten kuljetusten ja muun julkisen henkilöliikenteen kehittämisessä, järjestämisessä ja yhteensovittamisessa tarvitaan tiivistä yhteistyötä kuntien, kaupunkiseutujen joukkoliikenne-viranomaisten, Kelan ja perustettavien uusien maakuntien kesken.
- Kuntien ja kaupunkiseutujen tukeminen joukkoliikenteen digitalisaation edistämisessä on tärkeää valmistautuessa Liikennekaaren 1-vaiheen voimaantuloon.
- Kaupunkiseudut tekevät yhteistyötä ja käyttävät resursseja lippu- ja maksujärjestelmien rajapintojen avaamiseksi, tunniste-pohjaisuuteen pääsemiseksi ja informaatiopalvelujen kehittämiseksi esimerkiksi Waltti-yhteistyön puitteissa.
- Isoille kaupunkiseuduille on tärkeää maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusmenettelyn jatkuvuus ja kehittäminen.